

ماجرای علوم: اقتصاد

گروه نویسندگان مدرسه ملی فناوری ایران

مدرسه ملی
فناوری ایران

بنیاد توسعه
باشگاه‌های
دانش‌آموزی

چکیده: علم اقتصاد به زبان ساده، بررسی رفتار انسان‌ها در امور مالی و تصمیمات مرتبط با مصرف و تولید است. این علم در اصل به بررسی چگونگی استفاده از منابع محدود برای تأمین نیازهای بشر می‌پردازد. در اقتصاد، مفهومی مهم و اساسی به نام تقاضا و عرضه وجود دارد. تقاضا به میزانی از یک کالا یا خدمات اشاره دارد که افراد مایل به خرید آن هستند، در حالی که عرضه به تعداد و میزان آن کالا یا خدماتی است که در بازار موجود است.

معرفی علم اقتصاد و جنبه‌های مختلف آن

اقتصاد از جمله علمی است که تأثیر مستقیمی در زندگی ما دارد. ما روزانه با اقتصاد و تعاریف و اصطلاحات آن در ارتباط هستیم و در تلاشیم تا از جنبه اقتصادی در زندگی خود رشد کنیم. اما سؤال این جاست که علم اقتصاد چیست و چه جنبه‌های گوناگونی دارد؟ مسئله این است که اکثر ما با وجود درگیری زیاد با مسئله اقتصاد در زندگی، این علم را به صورت درست و اصولی نمی‌شناسیم. در این مقاله در خصوص علم اقتصاد و ویژگی‌ها و جنبه‌های متفاوت آن کمی با هم به گفت‌وگو می‌نشینیم.

علم اقتصاد چیست؟

علم اقتصاد به زبان ساده، بررسی رفتار انسان‌ها در امور مالی و تصمیمات مرتبط با مصرف و تولید است. این علم در اصل به بررسی چگونگی استفاده از منابع محدود برای تأمین نیازهای بشر می‌پردازد. در اقتصاد، مفهومی مهم و اساسی به نام تقاضا و عرضه وجود دارد. تقاضا به میزانی از یک کالا یا خدمات اشاره دارد که افراد مایل به خرید آن هستند، درحالی‌که عرضه به تعداد و میزان آن کالا یا خدماتی است که در بازار موجود است. هدف اصلی اقتصاد در بهبود سطح زندگی افراد و جامعه است و برای رسیدن به این هدف، اقتصاددان‌ها بررسی می‌کنند که چگونه منابع موجود به بهترین شکل به تولید کالا و خدمات توزیع شوند.

تاریخچه علم اقتصاد

ریشه‌های علم اقتصاد به دوران باستان برمی‌گردد، بشر از ابتدای زندگی خود با استفاده از اصول اقتصادی به تجارت پرداخته و نیازهای خود و خانواده‌اش را تأمین کرده است. با وجود ریشه‌ی بسیار عمیق علم اقتصاد، گسترش و توسعه آن به‌عنوان یک علم آکادمیک در اواخر قرون وسطی و دوران رنسانس آغاز شد. در این دوران، اقتصاد به‌عنوان علمی مستقل شکل گرفت و به تحلیل مسائل اقتصادی پرداخت. از جمله راهبردهای اقتصادی در این دوران می‌توان به تجارت بین‌المللی، سیستم بانکی و تولید صنعتی اشاره کرد.

در قرن هجدهم، آدام اسمیت به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین اقتصاددانان تاریخ ظهور کرد. او نظریه‌هایی درباره تأثیر نیروها و عوامل اقتصادی بر رشد و توسعه اقتصادی ارائه کرد. نظریه تقاضا و عرضه نیز در این دوره شکل گرفت و به‌عنوان یکی از مفاهیم پایه اقتصاد در نظر گرفته می‌شود.

در قرن نوزدهم، اقتصاد سنتی به اقتصاد مدرن تبدیل شد و تحقیقات بیشتری در این زمینه انجام شد. این دوره شاهد بررسی‌های فلسفی و نظری درباره سیستم‌های اقتصادی بود. از جمله اقتصاددانان بزرگ این دوره می‌توان به آلفرد مارشال، کارل منگر و لئون والراس اشاره کرد. آنها نظریات و مدل‌هایی را درباره قیمت‌گذاری، توزیع درآمد و سیستم اقتصادی ارائه کردند.

قرن بیستم شاهد گسترش و توسعه علم اقتصاد در جهان بود. در این دوره، مکتب‌های مختلف اقتصادی شکل گرفت و نظریات جدیدی درباره رشد اقتصادی، توزیع منابع و نقش دولت در اقتصاد ارائه شد. از جمله نظریه‌های معروف این دوره می‌توان به نظریه جمعیت توماس مالتوس، نظریه تئوری بازی‌ها جان فوربس نشر و نظریه برابری فرصت جان رالز اشاره کرد.

از اواخر قرن بیستم تا امروز، علم اقتصاد به شکل چشمگیری پیشرفت کرده است. با پیشرفت فناوری و تغییرات اجتماعی، علم اقتصاد نیز تغییر کرده و به بررسی مسائل جدیدی مانند اقتصاد سبز، اقتصاد رفتاری و اقتصاد نوین پرداخته است.

رکود و تورم؛ از جمله مهم ترین مفاهیم اقتصادی

برای آشنایی بیشتر شما با علم اقتصاد دو مورد از مهم ترین مباحثی که در دنیای اقتصاد مطرح می شوند را توضیح می دهیم. تورم و رکود هر دو از جمله مفاهیم مهم و اساسی هستند. این دو مفهوم به حدی اهمیت دارند که احتمالاً شما آن ها را در زندگی خود بارها شنیده اید و یا از روزنامه ها و رسانه های مختلف خبرهایی در مورد آن خوانده اید. در ادامه بررسی می کنیم که این دو اصطلاح چه مفهومی دارند؟

تورم چیست؟

تورم به افزایش قیمت کالاها و خدمات در یک بازه زمانی خاص اطلاق می شود. این افزایش قیمت ها معمولاً به دلیل افزایش تقاضا یا کاهش عرضه می باشد. تورم می تواند تأثیراتی مهم بر اقتصاد یک کشور و زندگی مردم آن داشته باشد. به طور معمول، میزان تورم به عنوان یک درصد محاسبه می شود و با نرخ تغییرات قیمت ها مقایسه می شود.

تورم می تواند منجر به کاهش قدرت خرید مردم شود. با افزایش قیمت ها، ارزش پول کاهش می یابد و به این ترتیب، مردم قادر به خرید کمتری می شوند. علاوه بر این، تورم می تواند تأثیرات منفی بر رشد اقتصادی داشته باشد. با افزایش قیمت ها، کسب و کارها ممکن است سرمایه خود را برای

تغییر قیمت‌ها صرف کنند و به جای سرمایه‌گذاری در توسعه تولید و ایجاد اشتغال، تمرکز خود را بر روی تورم بگذارند. این می‌تواند منجر به کاهش سرمایه‌گذاری و رشد اقتصادی شود.

رکود چیست؟

رکود یک‌فاز از چرخه‌های اقتصادی است که معمولاً پس از یک دوره رشد و شکوفایی اتفاق می‌افتد. در این دوران، تولید و فروش کاهش می‌یابد و افزایش بیکاری رخ می‌دهد. شرکت‌ها نیز ممکن است به دلیل کاهش درخواست مصرف‌کنندگان و کاهش درآمدها، با مشکلات مالی مواجه شوند. این موضوع باعث کاهش سرمایه‌گذاری و افزایش بدهی شرکت‌ها می‌شود. افزایش بیکاری و کاهش درآمد مصرف‌کنندگان نیز باعث کاهش قدرت خرید آن‌ها می‌شود و در نتیجه، صنعت‌ها و بازارها رو به رکود می‌روند. رکود می‌تواند موجب کاهش تولید، تورم و ایجاد نابرابری در جامعه شود و تأثیرات منفی زیادی بر روی اقتصاد و زندگی افراد داشته باشد.

کاربرد علم اقتصاد در زندگی چیست؟

بدیهی است که اقتصاد در زندگی ما کاربرد بسیار زیادی دارد، اما برای این که این علم را بهتر بشناسیم، باید در خصوص کاربردهای آن در زندگی نیز اطلاعات دقیق‌تری داشته باشیم. از جمله کاربردهای اقتصاد در زندگی می‌توان به مدیریت مالی، تصمیم‌گیری در مورد خرید و فروش، برنامه‌ریزی مالی برای آینده، تعیین قیمت‌ها و حتی تصمیم‌گیری در مورد مسائل سیاسی و اجتماعی اشاره کرد. مدیریت مالی از جمله مهم‌ترین کاربردهای اقتصاد در زندگی است. با داشتن دانش اقتصادی، می‌توانیم تصمیم‌های هوشمندانه‌تری در مورد بودجه‌بندی، سرمایه‌گذاری و مصرف منابع مالی خود بگیریم. اقتصاد به ما کمک می‌کند تا با توجه به دستاوردهای مالی خود و همچنین پیش‌بینی‌هایی در مورد وضعیت اقتصادی متقابل و جوامع، تصمیم‌های مناسب‌تری درباره مدیریت مالی‌مان بگیریم.

علاوه بر این، در زندگی روزمره خود برای تصمیم‌گیری در مورد خرید و فروش نیز نیازمند دانش اقتصادی هستیم. دانش اقتصادی ما را قادر می‌سازد تا در معاملات خرید و فروش، قیمت‌ها را به درستی بسنجیم و از تخفیف‌ها استفاده کرده و از قیمت‌های نامعقول بپرهیزیم. همچنین، اقتصاد به ما ابزارهایی را می‌دهد تا بهترین راهکارها برای کاهش هزینه‌ها و افزایش سود را در معاملات خرید و فروش پیدا کنیم. به علاوه، اقتصاد به ما می‌آموزد که در تصمیم‌گیری‌های خرید و فروش، به مزایا و معایب مختلف انتخاب‌های ما توجه کنیم و تصمیم‌های بهتری بگیریم.

علم اقتصاد در علوم دیگر چه کاربردی دارد؟

علم اقتصاد علاوه بر کاربردهایی که به‌تنهایی دارد، می‌تواند در بسیاری از علوم دیگر نیز کاربرد داشته باشد. به طور مثال، در رشته‌های مدیریت و بازاریابی، علم اقتصاد به ما کمک می‌کند تا روش‌های بهینه‌سازی تولید و توزیع محصولات را کشف کنیم. به‌طورکلی، علم اقتصاد با توجه به مفاهیم و اصول خود، می‌تواند در بسیاری از حوزه‌ها و علوم مختلف به ما کمک کند تا بهترین تصمیم را در موقعیت‌های مناسب بگیریم.

معرفی دو تن از بزرگان ایرانی علم اقتصاد

علم اقتصاد بزرگان زیادی در دنیا دارد. در قسمت تاریخچه علم اقتصاد در خصوص برخی از بزرگ‌ترین دانشمندان دنیا در این علم صحبت کردیم. در این قسمت، قصد داریم دو نفر از دانشمندان ایرانی این علم را به شما عزیزان معرفی کنیم. یکی از بزرگان ایرانی علم اقتصاد فردی به نام ابوالقاسم انصاری است. او در دوران معاصر ایران زندگی می‌کرد و به‌عنوان یک استاد دانشگاه و نویسنده اقتصاد مشهور بود. انصاری در باب مسائل اقتصادی و نظریات اقتصادی به‌عنوان یکی از بزرگان اقتصاد معاصر دنیا شناخته می‌شود. وی به‌خصوص در زمینه نظریه‌های تورم و نقدشوندگی ارزش‌های پولی به‌عنوان یکی از بزرگان اقتصادی شناخته می‌شود و مؤلف کتاب‌های مهمی در این

زمینه است. انصاری با عرضه‌ی نظرات جدید و تحلیل‌های عمیق خود، تأثیر بسزایی در توسعه‌ی علم اقتصاد در ایران و جهان داشته است.

یکی دیگر از بزرگان علم اقتصاد در ایران، حسین مهری است. او در سال ۱۳۴۱ در تهران متولد شد و در دانشگاه تهران تحصیلات خود را آغاز کرد. مهری در زمینه اقتصاد توسعه و اقتصاد هنر فعالیت داشته و به‌عنوان استاد دانشگاه و مشاور اقتصادی در دولت‌های مختلف خدمت کرده است. وی نیز به‌خاطر آثار تحقیقی و نظریه‌هایش در زمینه اقتصاد توسعه و اقتصاد هنر شناخته می‌شود و به‌عنوان یکی از برجستگان علم اقتصاد در ایران معروف است. هر دو فردی که نام بردیم به‌عنوان علمای بزرگ و تأثیرگذار در حوزه اقتصاد شناخته می‌شوند و آثار آن‌ها در زمینه اقتصاد و توسعه ایران بسیار مورد توجه قرار گرفته است.

جمع‌بندی نکات مختلف در مورد علم اقتصاد

در این مطلب تلاش کردیم با زبانی ساده، علم اقتصاد را به شما مخاطبان عزیز معرفی کنیم. علم اقتصاد یکی از مهم‌ترین علوم دنیاست که در زندگی ما تأثیر فراوانی دارد. این علم به بررسی رفتار انسان در امور مالی و تصمیمات مختلف در مصرف و تولید می‌پردازد. تاریخچه علم اقتصاد بسیار طولانی است و به ابتدای زندگی بشر برمی‌گردد، اما این علم به‌صورت آکادمیک از اواخر قرون وسطی توسعه پیدا کرد. بزرگان زیادی تا کنون در علم اقتصاد نقش آفرینی کرده‌اند که از جمله آن‌ها می‌توان به آدام اسمیت، آلفرد مارشال و کارل منگر اشاره کرد.